

Boekbespreking

Boekbespreking van Angela Brew (2006): Research and Teaching, Beyond the Divide. Hampshire: Palgrave Macmillan. ISBN 1-4039-3435-5. 206 p., 18.99 pond.

Prof. dr. A. Pilot (a.pilot@ivlos.uu.nl) is hoogleraar Didactiek van het curriculum (Interfacultair Instituut voor de Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheid, IVLOS) en hoogleraar Chemiedidactiek (Faculteit Bètawetenschappen) aan de Universiteit Utrecht; Ir. H. Grunefeld is werkzaam bij het IVLOS.

Research based education, op onderzoek gebaseerd onderwijs, is een thema dat de laatste jaren steeds meer aandacht krijgt, niet alleen in de universiteiten, maar ook in masteropleidingen en kenniskringen van het hbo. Dit boek richt zich vrijwel geheel op dit thema en verdient daarom aandacht. Bij dit thema gaat het er om dat het academische in het universitaire onderwijs versterkt kan en moet worden. Ruimer gesteld is kennisontwikkeling de focus van de universiteit, en dat hoort door te werken in veel meer van de activiteiten van de studenten dan nu het geval is, op verschillende wijze in de sterk verschillende opleidingen. Aandachtspunten bij de uitwerking van dit strategische element in de onderwijsvisie zijn bijvoorbeeld: doorlopende leerlijnen wat betreft het 'leren doen van onderzoek', leren door onderzoeken, afstudeerkringen om de problemen bij afstudeerscripties op te vangen en systematische reflectie op kennisontwikkeling. In Nederland zijn onder andere de Universiteit Leiden en de Universiteit Utrecht bezig met dit thema. Onlangs was daarvoor de Engelse onderzoeker Mick Healey van de Universiteit van Gloucestershire (UK) op bezoek bij deze beide instellingen om de uitwisseling van expertise te versterken door workshops en discussies over onderzoeks- en ontwikkelingsplannen. Healey heeft onder andere een overzicht samengesteld van achttien institutionele strategieën om onderwijs en onderzoek aan elkaar te verbinden. Aan het einde van deze boekbespreking wordt daar nog kort op ingegaan.

Maar terug naar het boek van Angela Brew van de Universiteit van Sydney, die haar boek overigens baseert op onderzoek, ervaringen en discussies over de gehele (westerse) wereld. Het boek is verdeeld in drie delen. Het eerste deel introduceert de kernconcepten. Hoofdstuk 1 beargumenteert waarom het juist in deze tijd belangrijk is om onderwijs en onderzoek samen te brengen: waarom hebben studenten onderzoek nodig? Hoofdstuk 2 bespreekt een nieuw model om de kloof tussen onderwijs en onderzoek te overbruggen.

In deel 2 is de focus de relatie tussen leren, onderwijs en het (bachelor)curriculum. In hoofdstuk 3 analyseert Brew aannamen die de kloof tussen onderwijs en onderzoek veroorzaken, en de mogelijkheden om die te overbruggen. Het volgende hoofdstuk bevat cases met beperkte integratie van onderzoek in onderwijs, waarbij academische communities, gericht op kennisontwikkeling nog niet tot ontwikkeling komen. Hoofdstuk 5 omvat cases met meer integratie, waarbij docenten hun studenten echter niet toelaten in hun domein. Studenten doen wel onderzoek, maar dat onderzoek blijft gescheiden van dat van de docenten, met uitzondering van 'undergraduate research schemes' in de laatste cases. Hoofdstuk 6 en 7 zijn gericht op onderzoek naar leren en onderwijs,

omdat 'engaging in the scholarship of teaching and learning' een mogelijkheid biedt om tot integratie hiervan te komen. Brew beargumenteert dat het ontwikkelen van een reflexieve, kritische en onderzoeksgerichte aanpak van leren en onderwijzen enkele belangrijke conflicten in waarden in het huidige hoger onderwijs kan verhelderen en een impuls voor verandering kan opleveren. Het betrekken van studenten in dit proces ziet zij als een belangrijke stap in de ontwikkeling van academische gemeenschappen voor kennisontwikkeling.

Deel 3 richt zich in hoofdstuk 8 eerst op de vraag hoe onderwijs research kan versterken. In hoofdstuk 9 concentreert zij zich op de institutionele en sociale context waarin dit plaatsvindt. Brew verkent vervolgens welke factoren de capaciteiten belemmeren of stimuleren van individuen, faculteiten en instellingen om onderzoek en onderwijs te integreren, waaronder institutionele strategieën, onderzoeksbeoordelingen en overheidsfinanciering.

In de laatste twee hoofdstukken gaat Brew in op het evalueren van de voortgang in deze ontwikkeling en op de implicaties voor een nieuw hoger onderwijs dat op onderzoek is gebaseerd. Waarin integratie van onderwijs en onderzoek overgaat naar de inbedding van een onderzoeksgerichte aanpak van onderwijs in de academische praktijk.

De relevantie van kennisontwikkeling als focus in de academische vorming van studenten vormt de rode draad in dit boek. Brew gaat uitvoerig in op de verschillende opvattingen over onderzoek en de perspectieven vanuit verschillende vakgebieden. Vanuit het model van 'onderwijs als kennisoverdracht' worden nieuwe opvattingen van academische vorming ontwikkeld en samengebracht in een model waarin 'inclusive scholarly knowledge building communities' centraal staan. De beschrijving van de cases maakt de interpretatie van dit model concreet. Daarbij zijn cases over 'Research as a social practice' en 'involving students in the community of researchers' (bijvoorbeeld in Honoursprogramma's) interessant, maar ook weer niet erg verrassend voor wie volgt wat er (ook in Nederland) op dit terrein de laatste jaren is ontwikkeld. Toch is het waardevol kennis te nemen van het karakter en de omvang van Undergraduate Research Programmes in verschillende landen en dat te vergelijken met de ontwikkelingen in de Nederlandse bachelor- en masterprogramma's. Verwijzingen naar Nederlandse universiteiten of auteurs zijn er niet, en dat is jammer want er gebeurt veel interessants, wat echter niet gepubliceerd wordt onder dit thema, ook niet internationaal. Dit boek zet de perspectieven en trends neer, en is daarmee een waardevolle bijdrage aan het expliciet maken van de ontwikkeling.

Ook in Engeland wordt aan dit thema aandacht besteed. In een uitgave van The Higher Education Academy beschrijven Alan Jenkins en Mick Healey (2005) een framework van institutionele strategieën om onderwijs en onderzoek sterker met elkaar te verbinden. De functie van deze brochure is primair om instellingen inzicht te geven in de mogelijkheden om in een diversiteit van studieprogramma's en visies bestuurlijke maatregelen te nemen die een innovatie in de richting van research-based education faciliteren. Centraal stellen zij een kader voor curriculumanalyse en -design met twee assen: 1) nadruk op onderzoeksinhoud versus onderzoeksprocessen en problemen, 2) studenten als

deelnemers versus studenten als toehoorders. Daarmee benoemen zij vier typen curriculumperspectieven:

1. Research-tutored, met een focus op het schrijven en bespreken van essays en papers;
2. Research-based, waarbij studenten leren door onderzoek te doen;
3. Research-oriented, waarbij onderwijs gericht is op kennisconstructie;
4. Research-led, waarbij het onderwijs gestructureerd is rond de actuele kennis in het vakgebied.

Ondersteund met voorbeelden vanuit universiteiten in Engeland en elders in de wereld belichten ze achttien institutionele strategieën. Bijvoorbeeld:

- 'Explain and involve students and parents in your institutional conception of teaching-research relations.'
- 'Develop and audit teaching policies and practices and implement strategies to strengthen the teaching-research nexus.'
- 'Ensure teaching-research links are central to policies on promotion and reward.'

Met name de voorbeelden maken de strategieën concreet en inspirerend. Dat geldt ook voor het aanvullende materiaal dat Healey beschikbaar stelde in de workshop en mede gericht was op perspectieven voor de invulling van de principes en strategieën in verschillende vakgebieden. Daarin werd ook duidelijk dat er veel belangstelling voor dit thema is bij docenten en ontwikkelaars in het universitaire onderwijs.

Bronnen

Jenkins, A. & Healey, M. (2005) *Institutional strategies to link teaching and research*. Heslington (UK): The Higher Education Academy. ISBN 1-904190-91-X, 53 p., 10 Pond.